ZAKON O KNJIŽNICAMA

(Urednički pročišćeni tekst, «Narodne novine» broj 105/97, 5/98, 104/00, 87/08 i 69/09)

Napomena: sukladno odredbama članka 165. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Nar. nov., broj 87/08), danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje se primjenjivati odredba članka 28. Zakona o knjižnicama (Nar. nov., br. 105/97., 5/98-isp. i 104/00.) na školske knjižnice.

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje knjižnična djelatnost, uvjeti i način njezina obavljanja, ustrojstvo i način rada knjižnica, knjižnična građa, te pravni položaj Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Članak 2.

Knjižnična je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku.

Članak 3.

Knjižnična se djelatnost obavlja kao javna služba.
Knjižničnu djelatnost obavljaju knjižnice.
Zadaća knjižnica je da u ostvarivanju javne službe nastoje zadovoljiti obrazovne, kulturne i informacijske potrebe svih građana na području svoga djelovanja te da promiču čitanje i druge kulturne aktivnosti u cilju unapređivanja ukupnoga kulturnoga života zajednice.

Članak 4.

Knjižnice se osnivaju kao javne ustanove ili kao ustanove (u daljnjem tekstu: samostalne knjižnice).
Pod uvjetima propisanim ovim Zakonom knjižničnu djelatnost mogu obavljati ustanove i druge pravne osobe, pri čemu se radi obavljanja knjižnične djelatnosti moraju ustanoviti posebne ustrojbene jedinice ovih ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: knjižnice u sustavu).

Članak 5.

Samostalne knjižnice kao javne ustanove mogu osnovati Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine.
Samostalne knjižnice mogu osnovati i druge domaće i strane pravne i fizičke osobe.
Više osnivača može zajednički osnovati samostalnu knjižnicu, a međusobna prava i obveze uređuju ugovorom.

Članak 6.

Knjižnična djelatnost obuhvaća osobito:
- nabavu knjižnične građe,
- stručnu obradu, čuvanje i zaštitu knjižnične građe, te provođenje mjera zaštite knjižnične građe koja je kulturno dobro,
- izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala,
- sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka,
- omogućavanje pristupačnosti knjižnične građe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima,

- osiguravanje korištenja i posudbe knjižnične građe, te protok informacija,
- poticanje i pomoć korisnicima pri izboru i korištenju knjižnične građe, informacijskih pomagala i izvora, te
- vođenje dokumentacije o građi i korisnicima.

Članak 7.

Knjižničnu građu čini svaki jezični, slikovni i zvučni dokument na lako prenosivom materijalu ili u elektronički čitljivom obliku informacijskoga, umjetničkoga, znanstvenoga ili stručnog sadržaja, proizveden u više primjeraka i namijenjen javnosti, kao i rukopisi, što sve knjižnica drži u svojem knjižničnom fondu i stavlja na raspolaganje korisnicima.
Knjižničnom građom smatraju se igre, igračke i sl., ako su dio knjižničnog fonda.

II. VRSTE, OSNIVANJE I PRESTANAK KNJIŽNICA

Članak 8.

Prema namjeni i sadržaju knjižničnog fonda vrste knjižnica su: nacionalna, narodna, školska, sveučilišna, visokoškolska, općeznanstvena te specijalna.
Pojedine knjižnice mogu prema potrebi obavljati poslove i zadatke više vrsta knjižnica.
Knjižnice svoju djelatnost obavljaju prema standardima kojima se uređuju poslovi, te kadrovski i tehnički uvjeti svojstveni pojedinim vrstama knjižnica.
Standarde za pojedine vrste knjižnica na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća propisuju:
- ministar kulture za narodne knjižnice,
- ministar prosvjete i športa za školske knjižnice,
- ministar znanosti i tehnologije za sveučilišne, visokoškolske i općeznanstvene knjižnice, a
- za specijalne knjižnice ministar nadležan prema području djelatnosti knjižnice.

Članak 9.

Općine i gradovi dužni su osnovati narodnu knjižnicu kao javnu ustanovu, osim u slučaju kada djelatnost narodne knjižnice već ne obavlja koja sveučilišna ili općeznanstvena knjižnica na njihovu području.
Općina ili grad može obavljanje djelatnosti narodne knjižnice posebnim ugovorom povjeriti narodnoj knjižnici u drugoj općini ili gradu.
Školske, visokoškolske i sveučilišne knjižnice dužni su osnovati osnivači škola, visokih učilišta i znanstvenih instituta u sastavu tih ustanova.

Članak 10.

Knjižnica se može osnovati ako su, pored općih uvjeta propisanih Zakonom o ustanovama, osigurani:
- knjižnična građa,
- stručno osoblje, te
- prostor, oprema i sredstva za rad knjižnice.

Postojanje uvjeta iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje i o tome daje potvrdu osnivaču županijski ured nadležan za kulturu županije na čijem se području knjižnica osniva, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba, na temelju izvješća knjižnice koja obavlja matičnu djelatnost, najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.
Osnivač je dužan pribaviti potvrdu iz stavka 2. ovoga članka prije traženja ocjene sukladnosti akta o osnivanju knjižnice sa zakonom, odnosno prije traženja upisa u sudski registar ustanova.

Članak 11.

Ministarstvo kulture vodi upisnik o knjižnicama i knjižnicama u sastavu.
Ministar kulture propisuje sadržaj upisnika iz stavka 1. ovoga članka i rokove za dostavljanje podataka radi upisa.

Članak 12.

Knjižnice prestaju sukladno odredbama Zakona o ustanovama.
Odluka o prestanku i statusnim promjenama samostalnih knjižnica kao javnih ustanova i knjižnica u sastavu javnih ustanova i tijela državne vlasti, može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra kulture, odnosno ministra znanosti i tehnologije za sveučilišne, visokoškolske i općeznanstvene knjižnice, odnosno ministra prosvjete za školske knjižnice.

Članak 13.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama knjižnice mora sadržavati i odredbe o zaštiti i smještaju knjižnične građe na temelju mišljenja knjižnice koja obavlja matičnu djelatnost.

III. NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

Članak 14.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu je javna ustanova od nacionalnog značenja koja obavlja knjižničnu i informacijsku djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu kao i znanstveno-istraživačku i razvojnu djelatnost radi unapređivanja hrvatskog knjižničarstva te izgradnje i razvoja hrvatskoga knjižničnog sustava.
Osnivač Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu je Republika Hrvatska. Prava i dužnosti osnivača obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Članak 15.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu središte je hrvatskoga knjižničnog sustava i osobito:
- izrađuje i organizira hrvatsku nacionalnu zbirku knjižnične građe i usklađuje nabavu inozemne znanstvene literature na nacionalnoj razini i na razini Sveučilišta u Zagrebu,
- obavlja djelatnost nacionalnoga bibliografskog ureda,
- čuva i obnavlja knjižničnu građu u skladu s međunarodnim programom,
- daje mišljenje o knjižničnoj građi koja ima svojstvo kulturnog dobra, te provodi i potiče mjere zaštite takve građe,
- promiče hrvatsku knjigu i druge publikacije,
- obavlja bibliografsku i informacijsku djelatnost u sklopu međunarodnih programa Univerzalne bibliografske kontrole, Opće dostupnosti publikacija i Općeg protoka podataka i telekomunikacija, a napose obrađuje tekuću bibliografiju,
- obavlja znanstvena istraživanja na području knjižnične i informacijske znanosti,
- obavlja izdavačku, izložbenu i promotivnu djelatnost, i
- obavlja druge zadaće predviđene ovim Zakonom i njezinim statutom.

Članak 16.

Način rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pobliže se uređuje njezinim statutom, pravilnikom o unutarnjem ustroju i načinu rada, te drugim općim aktima ove knjižnice.

Članak 17.

Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu upravlja upravno vijeće.

Upravno vijeće ima devet članova od kojih po tri imenuju ministar kulture i ministar znanosti i tehnologije, a tri bira stručno vijeće ove knjižnice iz reda svojih zaposlenika.

Članak 18.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ima glavnog ravnatelja te ravnatelja Razdjela nacionalne knjižnice i ravnatelja Razdjela sveučilišne knjižnice.

Glavnog ravnatelja imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske na zajednički prijedlog ministra kulture i ministra znanosti i tehnologije, a ravnatelje razdjela imenuje i razrješuje upravno vijeće.

Glavni ravnatelj i ravnatelj razdjela imenuju se na temelju javnog natječaja na vrijeme od četiri godine. Natječaj raspisuje i provodi upravno vijeće.

Za glavnog ravnatelja može se imenovati osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, br. 123/03., 198/03., 105/04., 174/04. i 46/07.) i koja je objavila istaknute stručne ili znanstvene radove. Za ravnatelja razdjela može se imenovati osoba koja ima završen diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i najmanje pet godina rada u knjižničarskoj struci.

Statutom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu propisuju se postupak, a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje glavnog ravnatelja te ravnatelje razdjela.

Članak 19.

Sredstva za rad Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osiguravaju se iz državnog proračuna, iz vlastitih prihoda, od zaklada, od sponzora, darovima i na drugi način u skladu sa zakonom.

Članak 20.

Stručni nadzor nad radom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Hrvatsko knjižnično vijeće.

Nadzor nad zakonitošću rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Članak 21.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i na Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu, ako odredbama članka 14. do 20. ovoga Zakona nije što drukčije propisano.

IV. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA

Članak 22.

Ustrojstvo i upravljanje knjižnicama pobliže se uređuje statutom i drugim općim aktima knjižnica, odnosno pravnih osoba u čijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Članak 23.

Samostalnom knjižnicom upravlja upravno vijeće.

Upravno vijeće samostalne knjižnice ima 3 ili 5 članova, od kojih većinu imenuje osnivač, a ostale bira stručno osoblje knjižnice iz svojih redova. Broj članova upravnog vijeća, način njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u svezi s radom upravnog vijeća uređuju se aktom o osnivanju i statutom knjižnice.
Samostalnom knjižnicom koja ima do 5 zaposlenih upravlja ravnatelj.

Članak 24.

Upravno vijeće na prijedlog ravnatelja donosi programe rada i razvitka knjižnice, nadzire njihovo izvršavanje, odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu, donosi statut i druge opće akte, utvrđuje način i uvjete korištenja knjižnične građe, odlučuje o promjenama u organiziranju rada knjižnice, te obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 25.

Ravnatelj samostalne knjižnice organizira i vodi rad i poslovanje knjižnice, predlaže plan i program rada, predstavlja i zastupa knjižnicu u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti te obavlja sve druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 26.

Ravnatelja samostalne narodne knjižnice imenuje i razrješuje osnivač na prijedlog upravnog vijeća, a ravnatelja samostalne narodne knjižnice koja ima do 5 zaposlenih imenuje i razrješuje osnivač.

Članak 27.

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice raspisuje i provodi upravno vijeće samostalne knjižnice, osim u slučaju iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona, kada javni natječaj raspisuje i provodi osnivač.
Ravnateljem samostalne knjižnice može biti imenovana osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij knjižničarskog usmjerenja, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i najmanje pet godina rada u knjižničarskoj struci.
Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, za ravnatelja samostalne knjižnice može se imenovati osoba koja ima završen preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine, kao i osoba koja je stekla višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i deset godina rada u kulturi ako se na ponovljeni natječaj ne javi osoba koja ima uvjete iz stavka 2. ovoga članka.
Statutom samostalne knjižnice propisuje se postupak a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice.

Članak 28.

Ustrojstvo knjižnice u sastavu uređuje se statutom, odnosno drugim aktom pravne osobe unutar koje se knjižnica nalazi i pravilnikom o radu knjižnice.
Knjižnica u sastavu ima voditelja i knjižnični odbor sastavljen od djelatnika knjižnice i pravne osobe u čijem je sastavu. Voditelj knjižnice član je knjižničnog odbora i upravnog tijela pravne osobe u čijem je sastavu knjižnica.
Sastav, zadaće i način rada knjižničnog odbora pobliže se uređuju pravilnikom o radu knjižnice.

Voditelja knjižnice u sastavu imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je knjižnica i on mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj samostalne knjižnice.

Napomena: sukladno odredbama članka 165. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Nar. nov., broj 87/08), danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje se primjenjivati odredba članka 28. Zakona o knjižnicama (Nar. nov., br. 105/97., 5/98-isp. i 104/00.) na školske knjižnice.

V. SREDSTVA ZA RAD KNJIŽNICA

Članak 29.

Sredstva za rad samostalnih knjižnica, odnosno knjižnica u sastavu osigurava osnivač.
Za posebne programe knjižnica sredstva osiguravaju njihovi osnivači, županije, odnosno Grad Zagreb, gradovi ili općine na području kojih se takav program ostvaruje, ministarstva u čijem je djelokrugu program koji se ostvaruje, kao i druge pravne i fizičke osobe.
Sredstva za obavljanje posebnih zadaća u sklopu hrvatskog knjižničnog sustava osiguravaju se iz državnog proračuna putem Ministarstva kulture, Ministarstva znanosti i tehnologije i Ministarstva prosvjete i športa.
Sredstva za rad samostalne knjižnice osiguravaju se i iz prihoda od obavljanja djelatnosti, sponzorstva, darovanja i na drugi način u skladu sa zakonom.

VI. KNJIŽNIČNI SUSTAV

Članak 30.

U obavljanju svoje djelatnosti knjižnice u Republici Hrvatskoj međusobno surađuju i povezuju se unutar hrvatskoga knjižničnog sustava.
Knjižnice se povezuju u sustav sukladno potrebama korisnika na određenom području, potrebama sveučilišta i određenog znanstvenog područja, a na temelju načela:
- usklađivanja planova i programa rada i razvitka knjižnica,
- standardizacije postupka u obradi i protoku građe i informacija,
- izgrađivanja skupnih kataloga i baza podataka, te
- svekolikog zajedničkog razvitka.

Članak 31.

Radi trajnoga i sustavno organiziranog rada na razvitku i unapređivanju knjižničarstva, određene knjižnice obavljaju i poslove matične djelatnosti za više knjižnica određenog područja ili za pojedinu vrstu knjižnica (u daljnjem tekstu: matične knjižnice).
Matična djelatnost obuhvaća osobito poslove:
- stručnog nadzora nad radom knjižnica,
- stručnog osposobljavanja i usavršavanja knjižničnog osoblja,
- stručno-savjetodavne pomoći knjižnicama,
- koordinacije rada knjižnica, te
- unapređivanja stručnog rada u knjižnicama.

Ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća, uz prethodnu suglasnost ministra prosvjete i športa i ministra znanosti i tehnologije donosi pravilnik o matičnoj djelatnosti kojim se utvrđuje i sustav matičnih knjižnica.
Sredstva za obavljanje poslova matične djelatnosti osiguravaju se u državnom proračunu.

VII. HRVATSKO KNJIŽNIČNO VIJEĆE

Članak 32.

Pri Ministarstvu kulture osniva se Hrvatsko knjižnično vijeće kao stručno i savjetodavno tijelo.

Hrvatsko knjižnično vijeće:

- razmatra stanje knjižničarstva u Republici Hrvatskoj, te predlaže i potiče donošenje mjera za unapređivanje knjižničarstva,
- potiče donošenje i promjenu propisa u području knjižničarstva,
- predlaže standarde za pojedine vrste knjižnica,
- predlaže mjere za zaštitu knjižnične građe,
- predlaže program izgradnje i razvitka hrvatskoga knjižničnog sustava,
- predlaže sustav matičnih knjižnica,
- predlaže pravilnik o polaganju i program stručnih ispita knjižničnog osoblja, te članove ispitnog povjerenstva,

– predlaže dodjeljivanje odgovarajućih stručnih knjižničarskih zvanja prema pravilniku iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona na prijedlog stručnog povjerenstva koje u tu svrhu imenuje,

- obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.

Članak 33.

Hrvatsko knjižnično vijeće ima sedam članova.

Po jednog člana imenuju:

- ministar kulture,
- ministar prosvjete i športa,
- ministar znanosti i tehnologije, te
- Rektorski zbor visokih učilišta Republike Hrvatske.

Tri člana imenuje Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Članovi Vijeća imenuju se na četiri godine i biraju predsjednika iz svojih redova.

Sredstva za rad Hrvatskoga knjižničnog vijeća osiguravaju se u državnom proračunu.

Hrvatsko knjižnično vijeće donosi poslovnik o svojem radu.

VIII. KNJIŽNIČARSKO OSOBLJE

Članak 34

Stručne poslove u knjižnicama, samostalnima i u sastavu, obavljaju pomoćni knjižničari, knjižničari, diplomirani knjižničari, viši knjižničari i knjižničarski savjetnici

Uvjete i način stjecanja stručnih zvanja iz stavka 1. ovoga članka propisat će pravilnikom ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća.

Članak 35.

(Brisan.)

Članak 36.

Članak 36.

(Brisan.)

IX. OBVEZNI PRIMJERAK

Članak 37.

Pravna ili fizička osoba koja izdaje ili proizvodi građu iz članka 38. ovoga Zakona namijenjenu javnosti, dužna je od te građe besplatno i o svom trošku, a najkasnije u roku od 30 dana po završetku tiskanja, umnažanja ili proizvodnje, dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu devet obveznih primjeraka, od kojih Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu zadržava dva, a po jedan primjerak dostavlja sveučilišnim knjižnicama u Splitu, Rijeci, Puli i Osijeku, kao i u Mostaru te općeznanstvenim knjižnicama u Dubrovniku i Zadru.
Svaki nakladnik dužan je u roku iz stavka 1. ovoga članka dostaviti još po jedan primjerak građe matičnoj knjižnici na području županije na kojoj je njegovo sjedište radi stvaranja zavičajne zbirke. Tiskar s područja jedne županije koji tiska za nakladnika iz druge županije dužan je u istom roku jedan primjerak dostaviti matičnoj knjižnici na području županije na kojoj je njegovo sjedište.
Za tiskanu ili umnoženu, odnosno proizvedenu građu izdanu na više jezika ili raznim pismima, ili u više izdanja, obvezni se primjerci dostavljaju posebno na svakom jeziku, na svakom pismu, za svako novo izdanje.
Novim izdanjem u smislu stavka 3. ovoga članka smatra se izdanje koje se stavlja u promet s promijenjenom naslovnom stranicom, novim omotom, dopunjenim ili promijenjenim tekstom, novim slikama, tablicama i sličnim promjenama.

Članak 38.

Pod obveznim primjerkom u smislu članka 37. ovoga Zakona, bez obzira jesu li namijenjeni prodaji, odnosno besplatnom raspačavanju, podrazumijevaju se tiskovine: knjige, brošure, skripta, posebni otisci, časopisi, novine, magazini, bilteni, zemljopisne i druge karte, reprodukcije slikovnih umjetničkih djela, muzikalije, katalozi, kalendari, kazališni i drugi programi, te njihovi dodaci u tiskanom, audiovizualnom i elektroničkom obliku, plakati, letci, kratki oglasi i priopćenja, razglednice, službene i trgovačke tiskanice; audiovizualna građa: gramofonske ploče, audio i video kasete, magnetofonske vrpce, snimljeni mikrofilmovi i kompakt diskovi; te elektroničke publikacije: kompaktni diskovi, magnetske vrpce, diskete, baze podataka i on-line publikacije.

Članak 39.

Svi nakladnici službenih publikacija dužni su besplatno i o svom trošku dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i dva dodatna primjerka, te Hrvatskoj informacijsko-dokumentacijskoj referalnoj agenciji (HIDRA-i) jedan primjerak svojih izdanja.
Nakladnici službenih publikacija županija, Grada Zagreba, gradova i općina dužni su dostaviti jedan primjerak tih publikacija matičnoj knjižnici na području županije na kojoj imaju sjedište, odnosno Grada Zagreba, a nakladnici službenih publikacija gradova i općina i narodnoj knjižnici koje su osnivači.
Službenim publikacijama u smislu ovoga Zakona smatraju se one publikacije što ih izdaju tijela državne vlasti, odnosno tijela lokalne samouprave i tijela lokalne samouprave i uprave kao svoja službena izdanja.

Članak 40.

Nakladnik iznimno vrijednog i skupog izdanja (bibliofilska izdanja, grafičke mape i sl.) dužan je dostaviti po jedan primjerak tekstualnog dijela Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Članak 41.

Obvezni primjerci moraju biti ispravni i u stanju u kojem će biti raspačavani.

Članak 42.

Svi nakladnici, tiskari i proizvođači audiovizualne građe i elektroničkih publikacija u Republici Hrvatskoj, dužni su posljednjeg dana u tekućem mjesecu dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu izvješće o cjelokupnoj izdanoj, tiskanoj, odnosno proizvedenoj građi tijekom prethodnog mjeseca u dva primjerka.

Članak 43.

Tiskovine povjerljivog sadržaja izuzete su od obveze dostavljanja, ali su njihovi naručitelji dužni trajno ih čuvati najmanje u dva primjerka.
Dostavljene obvezne primjerke kojih je raspačavanje naknadno zabranjeno knjižnice su dužne čuvati.

Članak 44.

Postupanje s obveznim primjerkom i posebne mjere njegove zaštite i čuvanja propisuje ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća.

X. ZAŠTITA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Članak 45.

Knjižnice su dužne poduzimati mjere za zaštitu i čuvanje knjižnične građe prema pravilniku o zaštiti knjižnične građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi ministar kulture, uz prethodnu suglasnost ministra prosvjete i športa i ministra znanosti i tehnologije.
Na jedinstvene i rijetke primjerke knjiga, zbirke knjiga, rukopise i drugu knjižničnu građu koja ima obilježja kulturnog dobra, odnosno koja je od posebnog značenja ili vrijednosti, primjenjuju se i propisi o zaštiti kulturnih dobara te se ta građa može koristiti samo pod posebnim uvjetima.
Uvjete korištenja knjižnične građe, knjižnice uređuju svojim općim aktom.

Članak 46.

Knjižnice su dužne redovito u postupku revizije izlučivati zastarjelu, dotrajalu ili uništenu građu, osim građe iz članka 45. stavka 2. ovoga Zakona.
Postupak i rokovi revizije uređuju se pravilnikom o reviziji i otpisu knjižnične građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi ministar kulture, uz prethodnu suglasnost ministra prosvjete i športa i ministra znanosti i tehnologije.

XI. NADZOR NAD RADOM KNJIŽNICA

Članak 47.

Stručni nadzor nad radom knjižnica obavljaju matične knjižnice na način propisan pravilnikom o matičnoj djelatnosti.
Stručni nadzor nad radom matičnih knjižnica i općeznanstvenih knjižnica obavlja Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

Članak 48.

Nadzor nad zakonitošću rada knjižnica, osim knjižnica iz članka 20. i 49. ovoga Zakona, obavljaju županijski uredi nadležni za kulturu županija na području kojih je sjedište knjižnice, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba.
Ako upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka utvrdi da je statut samostalne knjižnice ili pravilnik o radu knjižnice u sastavu protivan ovome Zakonu ili drugim propisima, zatražit će od knjižnice da ga u roku od mjesec dana uskladi.
Ako knjižnica u roku iz stavka 2. ovoga članka ne uskladi statut ili pravilnik o radu upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka obustavit će njihovu daljnju primjenu i o tome u roku od osam

dana izvijestiti Ministarstvo kulture s prijedlogom za poništenje odnosno ukidanje ovih akata ili pojedinih njihovih odredaba.
Rješenje o prijedlogu za poništenje ili ukidanje Ministarstvo kulture dužno je donijeti u roku od 60 dana.
Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena već se može pokrenuti upravni spor.
Upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka stalno prati ispunjava li knjižnica uvjete utvrđene odredbom članka 10. stavka 1. ovoga Zakona te utvrdi li da knjižnica više ne ispunjava koji od tih uvjeta zatražit će od osnivača knjižnice da udovolji propisanim uvjetima u roku od šest mjeseci.
Ako osnivač u roku iz stavka 6. ovoga članka ne udovolji zahtjevu i ne ispuni propisane uvjete upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka zabranit će daljnji rad knjižnici i o tome izvijestiti Ministarstvo kulture.

Članak 49.

Nadzor nad zakonitošću rada sveučilišnih i općeznanstvenih knjižnica obavlja Ministarstvo znanosti i tehnologije.
Nadzor nad zakonitošću rada školskih knjižnica u sastavu školskih ustanova, obavlja Ministarstvo prosvjete i športa.

XII. KAZNENE ODREDBE

Članak 50.

Novčanom kaznom od 4.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička ili pravna osoba koja izdaje, tiska ili proizvodi građu navedenu u članku 38. ovoga Zakona ako ne udovolji obvezi dostave obveznih primjeraka knjižnične građe (članak 37., 39., 40., 41. i 42.).
Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 51.

Novčanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj knjižnica, odnosno pravna osoba u čijem se sastavu nalazi knjižnica:
- ako se ne upiše u zakonom određeni upisnik (članak 11.),
- ako knjižnica ne dostavi podatke potrebne za obavljanje stručnog nadzora (članak 20. stavak 1., članak 47.),
- ako se utvrdi da knjižnica nije poduzela mjere za zaštitu knjižnične građe (članak 45.), te
- ako se utvrdi da knjižnica nije uredno provela reviziju knjižničnog fonda (članak 46.).

Odgovorna osoba u knjižnici, odnosno pravnoj osobi u čijem se sastavu knjižnica nalazi kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

XIII. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 52.

Postojeće knjižnice uskladit će svoje statute, druge opće akte i svoj rad s odredbama ovoga Zakona u roku od godinu dana od njegova stupanja na snagu.

Članak 53.

Osnivači otvorenih i pučkih učilišta, centara za kulturu, javnih ustanova za trajnu naobrazbu i drugih organizacija za naobrazbu odraslih, koje obavljaju knjižničnu djelatnost, donijet će, do 31. prosinca 2005., odluke kojima će sredstvima, prostorom i opremom što tim pravnim

osobama služi za obavljanje knjižnične djelatnosti, te njihovim knjižnim fondom, osnovati samostalne knjižnice prema odredbama ovoga Zakona, odnosno osigurati obavljanje knjižnične djelatnosti sukladno članku 9. stavku 1. ovoga Zakona.

Članak 54.

Imenovanje članova Hrvatskog knjižničnog vijeća iz članka 33. ovoga Zakona obavit će se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a Vijeće će se konstituirati najkasnije u roku od 30 dana od imenovanja njegovih članova.

Članak 55.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju odgovarajuću stručnu spremu i položen ili priznati stručni ispit prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona, odnosno diplomu studija bibliotekarstva, smatraju se knjižničnim osobljem iz članka 34. ovoga Zakona.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka:

- stručno zvanje knjižničara prevodi se u stručno zvanje pomoćnog knjižničara,
- stručno zvanje višeg knjižničara prevodi se u stručno zvanje knjižničara,
- stručno zvanje bibliotekara prevodi se u stručno zvanje diplomiranog knjižničara,
- stručno zvanje višeg bibliotekara prevodi se u stručno zvanje višeg knjižničara, i
- stručno zvanje bibliotekarskog savjetnika prevodi se u stručno zvanje knjižničarskog savjetnika.

Članak 56.

Osobe zaposlene u knjižnicama koje do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nisu stekle odgovarajuće uvjete prema dosadašnjim propisima imaju pravo:

- položiti stručni ispit za stručno zvanje pomoćnog knjižničara i knjižničara u roku od 2 godine od stupanja na snagu ovoga Zakona,
- položiti stručni ispit za bibliotekara za stručno zvanje diplomiranog knjižničara po dosadašnjem programu u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ili završiti dopunski studij knjižničarstva i položiti stručni ispit za diplomiranog knjižničara u roku od 5 godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka koje ne polože odgovarajući ispit prestaje radni odnos s danom isteka roka u kojem su imale pravo položiti ispit.

Odredbe ovoga članka ne odnose se na osobe kojima je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona do pune starosne mirovine preostalo najviše deset godina radnoga staža.

Članak 57.

Propisi za provođenje ovoga Zakona iz članka 8., 11., 31., 35., 44., 45. i 46. donijet će se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Kada je za donošenje propisa iz stavka 1. ovoga članka potreban prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća, ovo Vijeće dužno ga je dostaviti ministru kulture u roku od mjesec dana od kada ministar zatraži prijedlog. U protivnom ministar će donijeti propis bez prijedloga Hrvatskoga knjižničnog vijeća.

Članak 58.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

- Zakon o bibliotečnoj djelatnosti i bibliotekama ("Narodne novine", br. 25/73., 47/86., 26/93. i 50/95.),

- odredbe članka 1. stavka 2., 7. i 15. Zakona o upravljanju ustanovama u kulturi ("Narodne novine", br. 50/95.) u cijelosti, te odredbe članka 3., 5., 6., 12. i 14. istog zakona u dijelu u kojem se odnose na knjižnice,
- odredba članka 29. Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave ("Narodne novine", br. 75/93., 109/93., 10/94., 17/94., 30/94., 36/95., 107/95. i 43/96.) i
- odredba članka 21. Zakona o javnom priopćavanju ("Narodne novine", br. 83/96.).

Propisi doneseni za provedbu zakona iz stavka 1. ovoga članka ostaju na snazi do donošenja propisa iz članka 57. ovoga Zakona.

Članak 59.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", s tim da se odredba članka 10. primjenjuje od dana utvrđivanja knjižnice koja obavlja matičnu djelatnost, a odredbe glave IX. od 1. siječnja 1998. godine.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KNJIŽNICAMA

(„Narodne Novine", broj 69/09)

Prijelazne i završne odredbe

Članak 8.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u knjižnicama, samostalnima i u sastavu, nastavljaju s radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona.

Članak 9.

Osobe koje se zapošljavaju na stručnim poslovima u knjižnicama, samostalnima i u sastavu, do donošenja pravilnika iz članka 6. ovoga Zakona trebaju ispunjavati uvjete propisane člancima 34. do 36. Zakona o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97., 5/98. i 104/00.).

Članak 10.

Ravnatelji i osobe koje su stekle visoku, odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, imaju sva prava iz Zakona o knjižnicama kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 11.

Hrvatsko knjižnično vijeće će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona predložiti ministru kulture donošenje pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 1. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.